

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. I. De Natura, seu Essentia Theologiæ Theologiæ moralis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

Nomine complecti, sic tamen ut nullo modo
 repetitam doctrinarum particularium ad quam
 latetiam pertinentium Crambein cum fastidio
 sed paucarum duntaxat regularum, velut
 generalium, ex quibus particularium
 conclusio pendet, clarâ, solidâ, practicâ
 explicatione fastidium simul & laborem in im-
 menda memoriæ tam copiosa Theologicarum
 Farragine nonnihîl levem, atque at-
 tererem. Unde quatuor præcipuè Capita totus
 Tractatus continebit, quorum primum Natu-
 Definitionem, & Objectum Theologiæ moralis
 Secundùm de Accidentibus illius aget.
 Modum solidè studendi, & proficiendi in-
 Quartum denique varia Principia gene-
 ad eandem Theologiam pertinentia propo-

CAPUT I.

NATURA SEU ESSENTIA THEOLOGICÆ MORALIS.

præcipuè sub hoc Titulo explicanda veniunt, scilicet
 Definitio, & Divisio Theologiæ moralis; de qui-
 sequentibus duobus Articulis agetur.

ARTICULUS I.

De Definitione Theologiæ moralis.

Breviter & rectè Theologia moralis sic definiri
 Est Habitus supernaturalis ad actus morales Super-
 naturales in genere dirigendos ordinatus; per hoc enim
 Theologia moralis à reliquis Scientiis distinguitur, quòd hæc
 ad actus morales immediatè dirigendos sint institu-
 Theologia Speculativa, Polemica, & Controversa; vel
 certè

ecce ad eosdem non sub ratione supernaturalitatis ordinantur, ut Ethica; aut saltem circa eosdem in particulari dirigendos inclinent, ut Prudentia: Unde merito Doctores dicunt Theologiam moralem & Ethicam medium quasi locum tenere inter Synderesin & Prudentiam, eò quòd non omnia circa universalissima principia actuum moralium versentur, ut Synderesis; nec tamen etiam circa singularia occupentur, ut Prudentia.

II. Ex hac Definitione facillè nunc colligitur, quomodo sit objectum Materiale Theologiæ moralis, nempe Actus voluntatis, prout sunt indifferentes ad Rectitudinem vel Irrectitudinem moralem, seu quod idem est, Bonitatem vel Malitiam; unde hæc Moralitas seu Bonitas supernaturalis erit objectum formale incomplexum Metaphysicum, cum ipsa sit formalitas seu ratio, quam præcipue Theologia moralis in actus Voluntatis introducere intendit, à qua inde etiam Nomenclaturam & Denominationem Theologiæ moralis accepit.

III. Caterùm licet, si hoc modo consideretur, non videtur immediatè circa DEUM, atque adeò sub hac ratione Theologia vocari non mereatur; quia tamen est pars aliquæ Theologiæ strictiùs acceptæ, ideo adhuc nomen Theologiæ ob coniunctionem & subordinationem cum illa retinetur, si dicere malis, eam pro suo objecto habere Deum per alios actus morales supernaturales eo modo, quo fieri potest, possidemum, cum verè ad hoc sit instituta hæc Theologia, ut actus Supernaturales elicere, & per hos ad possessionem Dei velut ultimi finis pervenire tandem possimus.

ARTICULUS II.

De Divisione Theologiæ moralis.

I. Non est hic Sermo de Divisione strictè acceptæ Generis in Species suas, cum hoc ipso, quòd pro objecto Moralitatem Supernaturalem in Genere habeat, consistat, eam unicam quandam infimam Speciem; nam etsi de Actibus moralibus malis etiam, seu de Peccatis agere soleat, hi tamen hoc ipso, quòd mali, atque adeò supernaturalitatis incommuni

ad primarium Attributionis Objectum spectare non
sunt, sed secundario duntaxat ad melius cognoscendos
bonos tractantur, atque adeò Objectum Attributionis
vocat merentur.

II. De Sola ergo divisione Scholastica Sermo hic
qua quidem non omnes Authores conveniunt. Nam
cum P. Hermanno Busenbaum mox à Regulà dupli-
catis humanorum interna scilicet seu Conscientia, &
Legem seu Lege inchoantes postea ad Præcepta in Specie
inchoantes, in primis Præcepta virtutum Theologicarum
Præambula Decalogi, postea Præcepta Decalogi & Ec-
clesiasticæ & tandem Præcepta singulorum Statuum, ac quæ his
Præceptis Peccata explicant, coronidis loco Tractatum de
Sacramentis & Censuris adjicientes. Alii cum Laymanno
Præceptam Conscientiam & Actus humanos, bonos &
malos in genere, legemque velut Regulam directivam illo-
rum, ac penas pro Transgressione legum Ecclesiasticarum
inchoantes, de Virtutibus in Specie agere incipiunt, & tandem
Tractatum de Sacramentis subjungunt. Alii cum Toletò à
Sacramentorum Officio inchoantes, per varias illius Potestates
inchoantes, summum sumunt varias quoque doctrinas ad Theologi-
am moralem pertinentes explicandi. Alii aliam Divisio-
nem, quam sibi & Lectoribus accommodatissimam existi-
munt eligunt.

III. Mihi aptissima, & ipsi rei ac Naturæ congruen-
tissima semper visa est Divisio, quam S. Thomas in Secunda
Theologia, quæ totam ferè Theologiam moralem
complectitur observavit, ut scilicet ab initio Natura Actuum
moralium in genere tam bonorum & malorum explicetur;
postea ad Actus bonos seu Virtutes in Specie fiat progressus,
deinde operà vitia cuique virtuti opposita explicentur,
deinde virtutes cuiusvis Hominum statui convenient, indice-
ntur. Et tandem de Sacramentis velut præcipuo ad gratiam
Actibus moralibus ritè dirigendis necessariam obten-
dam Medio tractetur; quem proinde modum
etiam in hac Instructione
tenebo.